

GUTESMITTU NR 3

Region Gotland

Årgång 13 nummer 3

2019-12-12

Ny smittskyddsläkare från 1 januari 2020

Smittskyddsenheten Gotland får ny smittskyddsläkare from 1 januari 2020. Sven Montelius går i pension efter att har arbetat på Smittskydd Gotland sedan 2011.

Han kommer att vara mycket saknad av oss som jobbar här, men vi är glada att få hälsa vår nya smittskyddsläkare Maria Amér varmt välkommen till oss!

Fall av leptospiros smittad på Gotland

Leptospiros är en mycket ovanlig sjukdom hos människor i Sverige. De flesta som upptäcks har smittats utomlands då sjukdomen är vanligare i varmt och fuktigt klimat. På Gotland är sjukdomen inte helt ovanlig hos hund och länsveterinären får anmälan om något/några fall varje år.

Sjukdomen orsakas av en bakterie (*spiroket*) som kallas *Leptospira interrogans*. Gnagare kan ibland vara bärare av bakterien utan att bli sjuka. Hundar och människor kan smittas genom kontakt med t ex råttor, särskilt deras urin. Bakterien infekterar via sår eller slemhinnor. Infektionen kan passera helt utan symptom men kan ibland ge en allvarlig sjukdomsbild med leverpåverkan och njursvikt (*Weils sjukdom*). Sjukdomen hör till dem man kan befara bli vanligare när klimatförändringar ger varmare temperaturer. Sjukdomen är anmälningspliktig enligt smittskyddslagen, men klassas inte som allmänfarlig.

En 27-årig tidigare frisk man, insjuknade i början av augusti med feber. Han sökte vård på Visby lasarett den 4 augusti. Man fann snart att han hade leverpåverkan och njursvikt. Han fick antibiotikabehandling från ankomsten. Han vårdades ett dygn på intensivvårdsavdelning och överfördes sedan till sjukhus på hemorten. Där fann man den 19 augusti efter en hel del provtagning att testerna tydde på infektion med *Leptospira*. Senare typades bakterien till *Leptospira interrogans* serovar *icterohaemorrhagiae* som kan kopplas till råttor. Mannen blev helt återställd efter antibiotikaterapi i 10 dagar.

Mannen, som inte varit utomlands senaste tiden, hade sedan en månad före insjuknandet arbetat på en gotländsk gård med djurhållning. Han hade där kommit i kontakt med råttor och blev biten av en råtta i mitten av juli. Gården har, så snart man fått information, bekämpat råttbeståndet med hjälp av skadedjursbekämpare. Vi har inte noterat fler fall hos varken djur eller människa från det område där gården ligger.

I det här numret:

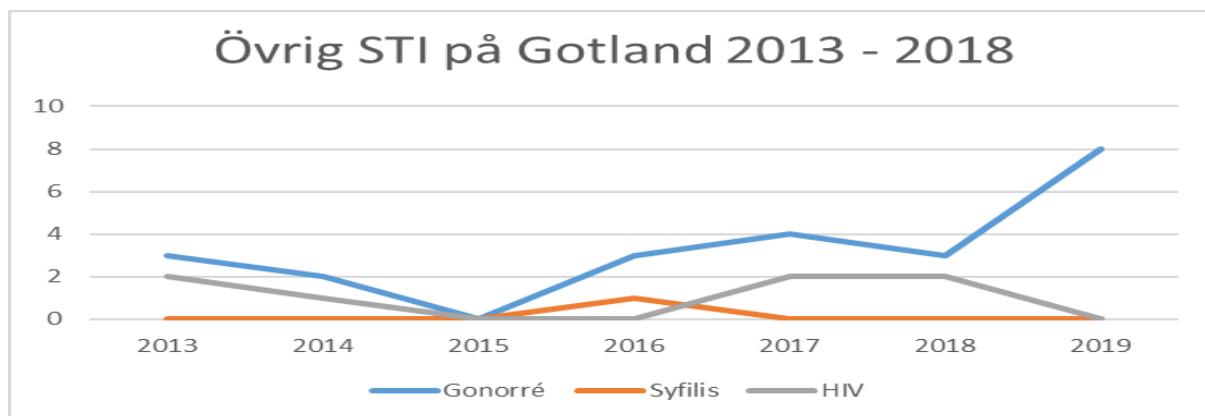
Ny smittskyddsläkare	1
Leptospiros	1
STI	2
Strama	3
BHK	4
God Jul	5

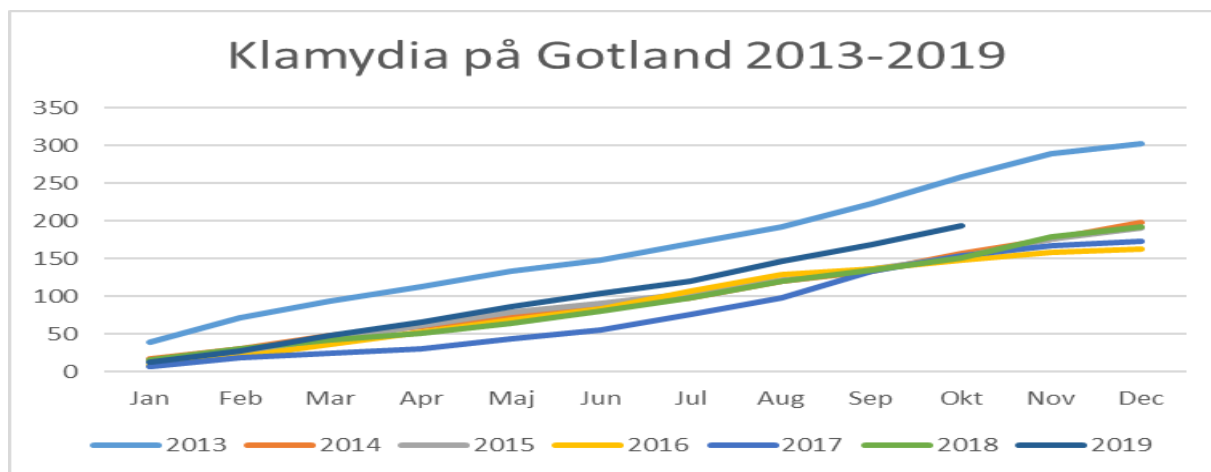

Både klamydia och gonorré ökar på Gotland

Under många år har vi inte sett någon spridning av gonorré på Gotland. Vi har noterat enstaka "importfall" som blivit smittade på annan ort. I år har vi noterat totalt 8 fall av gonorré och bland dem några som smittats på Gotland. Det är fem kvinnor och tre män och de flesta har enligt anmälan smittats i heterosexuella relationer.

Vi noterar också att klamydiafallen ökar 2019 jämfört med de senaste åren. Fram till 2013 låg Gotland högst bland Sveriges landsting/regioner när det gäller klamydiafall. 2014 - 2018 har siffrorna varierat något men på en betydligt lägre nivå. Vi ser nu åter en ökning och Gotland ligger klart över genomsnittet i Sverige och endast Region Stockholm ligger högre hittills i år.

Vad beror då denna ökning på?

Det är svårt att svara på men viktiga faktorer är dels tillgänglighet till provtagning/behandling, dels snabb smittspårning med hög kvalitet. Båda dessa kan ändå förbättras på Gotland och en förstärkning av vår STI-mottagning är önskvärd, för att inte säga nödvändig!

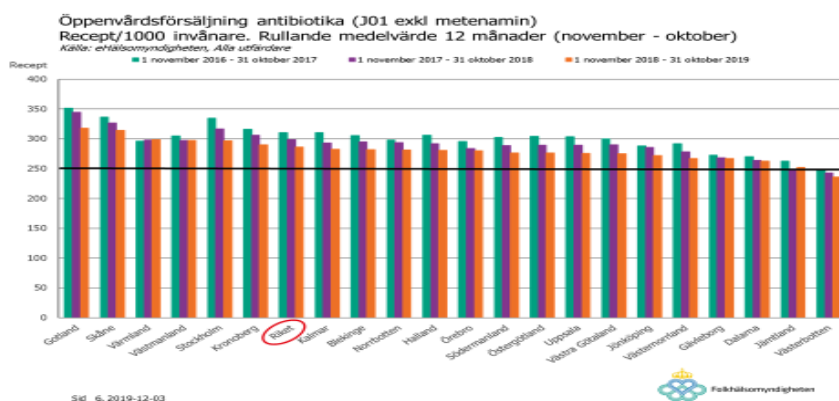

Strama – samverkan mot antibiotikaresistens

Bakteriernas tendens att utveckla resistens mot antibiotika är ett av de största hoten mot modern sjukvård. Vi vill ha kvar effektiva antibiotika till dem som drabbas av svåra infektioner. I Sverige är resistensläget fortfarande relativt bra vilket vi vill bevara så långt möjligt. Arbetet för att bromsa utvecklingen av antibiotikaresistens vilar på tre ben. 1. Att minska det totala antibiotiketrycket i samhället – dvs undvika onödiga behandlingar. 2. God kvalitet på förskrivningen – dvs att använda antibiotika med så smalt spektrum som möjligt (att inte döda fler bakterier än nödvändigt). 3. Vårdhygien av hög kvalitet – dvs att inte sprida resistenta bakterier i vården.

Gotland ligger fortfarande högst bland landets regioner när det gäller antibiotikarecept per 1000 invånare. Men minskningen går nu ganska snabbt, senaste 12-månadersperioden var siffran 318 recept jämfört med förra perioden då den var 345. Detta skall jämföras med Stramas nationella mål som är 250. Om man räknar om det till onödiga antibiotikarecept till gotlänningar per år så har det skett en minskning från drygt 5500 till 4000. Men vi kan inte slå oss till ro, det är fortfarande 4000 för många onödiga recept. Onödig antibiotikabehandling medför onödiga kostnader för både patient och allmänna medel, onödiga risker för biverkningar, onödiga störningar av den skyddande normalfloran och onödig selektion av mer resistenta bakterier.

Nytt när det gäller Strama Gotland är att vi nu fått kontaktpersoner gentemot Strama på alla enheter. Kontaktpersonerna har haft ett första möte den 5 december. Strama har fått budget som ger möjlighet att ha två Stramaläkare på 10 %, en i primärvården och en på sjukhuset.

Från den 25 november finns 5 indikatorer som rör Stramaarbetet från PrimärvårdsKvalitet publicerade på regionens hemsida. Gå till <https://www.gotland.se/hsfstatistik> och klicka på rutan Patientsäkerhet.

Basal hygien och följsamhet

Visste du, att det idag är mycket mer sannolikt att dö av en vårdrelaterad infektion än att dö av bröstcancer eller i en bilolycka?

Redan under 1800-talet minskade dödligheten hos gravida kvinnor med 12% på universitetssjukhuset i Wien genom att Ignaz Semmelweis (1818-1865) införde obligatorisk handtvätt på universitetssjukhuset i Wien. Den engelska sjuksköterskan Florence Nightingale (1820-1910) bidrog till att antalet dödsfall bland inlagda soldater under Krimkriget minskade från 42 % till 2 % genom förbättrad hygien!

Vi har lärt oss otroligt mycket om hur man förhindrar smittspridning sedan dess. Men ändå är vårdrelaterade infektioner den vanligaste vårdskadan före bland annat trycksår och fallskador. Och det värsta är att siffran inte kommer att minska. Med ökad antibiotikaresistens kommer antalet som dör av vårdrelaterade infektioner att öka, och öka, och öka!

Men det finns hopp!

En tredjedel av alla vårdrelaterade infektioner går att förhindra genom kunskap om smittspridningsvägar och en vilja bland personal att inte sprida mikroorganismer! Följsamheten till basala hygienrutiner och klädregler måste anses som självklara för att vinna kampen mot infektioner och är ett kvalitetsmått i patientsäkerhetsarbete.

Alla enheter inom HSF utför därför följsamhetsmätningar 6 gånger om året och en stor förändring är att mätningarna har blivit digitaliserade och resultaten nu är synliga för alla intresserade.

<https://www.gotland.se/105196>

Förhoppningsvis kommer det leda till att mätningarna används som ett verktyg för att förbättra följsamheten på enheten och även för att tydliggöra ledningens ansvar i arbetet.

Även hygienombudets otroligt viktiga uppdrag i detta arbete mot infektioner och antibiotikaresistens ska lyftas här, ni gör ett fantastiskt jobb!

tom 191231 Sven Montelius
from 200101 Maria Amér
Smittskyddsläkare/Hygienläkare
Tfn: 0498-26 82 49
sven.montelius@gotland.se/
maria.amer@gotland.se

Imke Edsbagge
Smittskydd-/Hygiensjuksköterska
Tfn: 0498/26 80 47
imke.edsbagge@gotland.se

Susanna Gustafsson
Administratör
Tfn. 0498-26 86 75
susanne.gustafsson@gotland.se

smittskydd@gotland.se

Önskar Smittskydd Gotland